

Иницијална проценка на влијание на регулативата

Чекор 1: Опис на проблемите, целите што ќе се остварат со нивно решавање и можните опции за решавање на проблемите

1. Опис на проблемите

Дејноста на студентскиот стандард е регулирана со Законот за студентскиот стандард („Службен весник на Република Македонија“ бр. 37/98 и 40/03). Со оглед дека овој закон е донесен пред четиринаесет години и има само едно изменување и дополнување, со неговата примена во праксата се покажаа одредени недоречености во неговото спроведување кои оневозможуваа ефикасно функционирање на системот на студентскиот стандард.

За да се овозможи развојот на студентскиот стандард има потреба од донесување на нови нормативни решенија во приближувањето на оваа дејност во Република Македонија со системите на студентскиот стандард на државите членки на Европската Унија.

Исто така, со овој закон ќе се овозможи создавање на пазарни можности и поттикнување на повеќе учесници да се јавуваат во реализацијата на дејноста на студентскиот стандард во делот на основање и работење на приватни установи за студентски стандард (домашни и странски), но под услови и стандарди кои ќе гарантираат давање на квалитетни услуги.

2. Опис на целите што се планираат да се постигнат со решавање на проблемите

Целите на Законот за студентскиот стандард се усогласуваат со новите барања на современото високо образование: образование во склад со општите културни и цивилизациски вредности, барањето за оспособување на студентите за живот и работа согласно демократските вредности, современите информациско-комуникациски технологии и научните сознанија и достигнувања, овозможување на оптимални услови на живеење и учење на студентите, создавање и поттикнување на талентирани студенти, како и помагање на студентите кои се од социјално ранливите категории.

3. Идентификација на можни решенија (опции)

Со Предлог на Законот за студентскиот стандард се уредуваат основањето, организацијата, функционирањето и управувањето во установите за студентскиот стандард како дел од системот на образованието.

Чекор 2: Идентификација на трошоци, придобивки и влијанија

/

Предложено решение (опција):

Предлог на Законот за изменување и дополнување на Законот за ученичкиот стандард

Опис:

Во Законот за студентскиот стандард се уредува основањето, организацијата, функционирањето и управувањето во установите за студентскиот стандард како дел од системот на образованието. Под студентски стандард, во смисла на овој закон, се подразбира обезбедување на сместување, исхрана, школарина, стипендии, како и задоволување на работните, културните, информативните, спортско-рекреативните и други заеднички потреби на студентите. Студентскиот стандард е организирана дејност преку која се овозможуваат и остваруваат материјални и други услови за стипендирање на студентите.

Студентскиот стандард се остварува во установи за студентски стандард кои се организираат како државен студентски дом и приватен студентски дом. Студентски домови се основаат за остварување на интереси и потреби за престој на студентите кои студираат надвор од местото на живеење. Дејноста на студентските домови е од јавен интерес. Студентски дом е установа која на студентите им обезбедува сместување, исхрана, воспитно-образовна работа, грижа за здравјето, културно-забавни, спортско-рекреативни и други активности поврзани со престојот во студентскиот дом. Доколку студент не може да се смести во државен студентски дом, за студентот може да организира сместување во приватен студентски дом.

Студентскиот стандард се остварува и преку стипендирање на студентите.

Државен студентски дом може да основа Владата на Република Македонија. Приватен студентски дом може да основа домашно или странско правно и физичко лице врз основа на одобрение. Во законот се утврдени потребните критериуми за основање на студентски дом, а тоа се: да постојат потреби на државата; доволен број студенти; да се обезбедат потребни средства за основање и работа; да се обезбеди опрема, простор и соодветен кадар, а за основање на приватен студентски дом основачот треба да приложи и банкарска гаранција дека ќе биде во состојба да ги надомести средствата кои студентите ги уплатиле на приватниот студентски дом кој престанал со работа и другите трошоци кои ќе ги имаат студентите заради префрлувањето во друг студентски дом во земјата. Доколку се исполнети овие услови одлука за давање одобрение за основање на студентски дом донесува Владата на Република Македонија по претходно мислење од Министерството за образование и наука. Студентскиот дом може да отпочне со работа откако Министерството ќе донесе решение за верификација.

Работата во студентските домови во текот на студиската година се утврдува со годишна програма која ја донесува управниот одбор на домот, а годишната програма за работа на приватните студентски домови ја донесува органот на управување на домот.

Запишување и прием во државните студентски домови се врши по пат на конкурс кој го објавува Министерството во средствата за јавно информирање, а запишувањето и приемот на студентите во приватните студентски домови се врши по пат на конкурс, кој го објавува основачот. Овие конкурси се објавуваат во средствата за јавно информирање што се издаваат на македонски јазик и во средствата за јавно информирање што се издаваат на јазик различен од македонскиот јазик. Во конкурсите се уредуваат и поблиски критериуми за условите за прием, бројот на расположливите места, потребните документи и роковите за пријавување на конкурсот за запишување на студентите во студентските домови. Начинот и постапката за прием на студентите во јавните студентски домови се уредува со посебен акт што го донесува министерот за образование и наука. Право на сместување и исхрана во државните студентски домови имаат студентите кои се школуваат надвор од местото на живеење. При користењето

на услугите во студентските домови студентот е должен да се придржува на утврдениот куќен ред што го донесува управниот одбор. На студентите кои не се придржуваат на утврдениот куќен ред може да им се изрече воспитна мерка: писмена опомена, опомена пред отстранување и забрана на користење на услугите во студентскиот дом. Начинот на изрекување на воспитните мерки поблиску се утврдува со статутот на студентскиот дом.

Во студентските домови за примените студенти се води документација и евиденција. Документација во студентските домови е главната книга каде што се води евиденција за примените студенти. Евиденција во студентските домови е досието што се води за секој примен студент. Главната книга на примените студенти е документ од трајна вредност. Поблиските прописи за начинот на водењето на документацијата и евиденцијата во студентскиот дом ги пропишува министерот за образование и наука.

Цената за престојување на студентите во државните студентските домови се утврдува врз основа на реалните трошоци согласно со нормативи и стандарди на овој вид услуги. Министерството за образование и наука за студентите кои се сместени државен студентски дом партиципира во цената за престој до 50% од утврдената цена, а разликата до вкупната цена ја доплаќа студентот. Министерството може за студентите кои се сместени во приватен студентски дом да партиципира во цената за престој до 50% од утврдената цена, а разликата до вкупната цена ја доплаќа студентот. Нормативите и стандардите врз основа на кои се утврдува цената за сместување и користење на услугите во студентскиот дом ги утврдува министерот за образование и наука, по предлог на стручна комисија составена од министерот. Висината на цената за сместување и исхрана во државните студентски домови ја предлага управниот одбор, а ја утврдува министерот за образование и наука, а висината на цената за сместување и исхрана во приватниот студентски дом ја определува органот определен од основачот.

Со цел откривање, стимулирање и негување на надарени студенти од различни области на науката, техниката, култура, уметноста и спортот, министерството ќе доделува стипендии на студентите. Основни критериуми за доделување на стипендии се: талентираност на студентите, постигнатиот успех во образованието, како и материјалните можности на студентите и нивните семејства. Доделување на студентски стипендии се врши врз основа на конкурс кој го објавува Министерството за образование и наука. Конкурсот содржи: видот, бројот и висината на стипендиите, како и потребните документи и рокови за доделување на стипендии. Начинот, видот на стипендиите и постапката на доделувањето на студентските стипендии ги пропишува министерот.

Корисници на студентски стипендии можат да бидат редовни студенти, државјани на Република Македонија, доколку ги исполнуваат условите и критериумите утврдени со конкурсот. Министерството може да доделува стипендии и на странски државјани согласно со одлука на Владата на република Македонија. Начинот и постапката на доделувањето на студентските стипендии на странски државјани ги пропишува министерот.

Орган на управување во државниот студентски дом е управниот одбор. Управниот одбор на државниот студентски дом е составен од девет члена, и тоа: петмина претставници од основачот, двајца од редот на вработените во студентскиот дом, еден претставник од здружението на студентите од универзитетот и еден претставник од универзитетот, а врз принципите на стручност и компетентност. Членовите на управниот одбор се именуваат за период од четири години, со право на уште еден избор. Претставниците од здружението на студентите од универзитетот се именуваат за период додека е со статус на редовен студент. Органот на управување во приватниот студентски дом и неговата надлежност ги определува основачот.

Директорот е раководен орган на студентскиот дом и е одговорен за законитоста во работата и за материјално-финансиското работење на домот. За директор на државен студентски дом се избира лице кое покрај општите услови утврдени со закон ги исполнува и следните услови: има завршено високо образование - VII/1 степен на образование или студии од втор циклус со стекнати 240 ЕКТС и има пет години работно искуство по завршувањето на високото образование. Мандатот на директорот на државниот студентски дом трае четири години со право на повторен избор. Директорот на државниот студентски дом го именува и разрешува министерот за образование и наука, по мислење на управниот одбор на домот и универзитетот. Директорот на приватниот студентски дом го именува и разрешува основачот.

Во државните студентски домови се формира совет на станари кој го сочинуваат претставници од студентите кои престојуваат во студентскиот дом. Советот станари ги врши следниве работи: разгледува прашања и дава мислење за подобрување на животот и работата на студентите во студентскиот дом, соработува со директорот и со други вработени во домот и врши и други работи од интересот за престојот на студентите во домот. Работата, бројот на членовите, начинот на изборот и организацијата на советот на станари се утврдува со статутот на домот.

Средства за финансирање на државните студентски домови се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, на начин и со постапка утврдени со Законот за буџетите, Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија, како и од корисниците на услуги. За остварување на дејноста на приватните студентски домови средствата ги обезбедува основачот. Студентските домови можат да стекнуваат средства и од: партиципација на корисниците на услуги, продажба на производи и услуги кои се резултат на вршење на дополнителна дејност и легати, донации, завештанија и други извори. Овие средства ќе се користат согласно со финансискиот план на студентскиот дом.

Надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Министерството за образование и наука. Инспекциски надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Државниот просветен инспекторат, согласно со закон. Кога Министерството ќе оцени дека статутот или друг акт на студентскиот дом не е во согласност со Уставот и со закон, ќе го запре од извршување актот до донесување на одлука на Уставниот суд на Република Македонија. Студентскиот дом е должен да овозможи непречено вршење на стручниот надзор и увид во документацијата и евиденцијата што се води во домот.

Студентските домови во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе ја усогласат својата организација, работа, статутите и другите општи акти со одредбите на овој закон. Директорите на државните студентските домови именувани пред влегувањето во сила на овој закон продолжуваат да ги вршат своите функции до истекот на времето за кои се именувани.

1. Трошоци

- Дали опцијата предвидува воведување на нови формалности во смисла на обврска за правните или физичките лица да обезбедат уверенија, пријави, решенија, одобрености, овластувања, согласности, сертификати, дозволи, барања, изјави и други обрасци? Ако да, наведи ги формалностите.

НЕМА

- Дали опцијата ќе предизвика иницијални трошоци за министерствата, другите органи на државната управа? Ако да, образложи ги трошоците.

НЕМА

- Дали опцијата ќе предизвика континуирани трошоци за министерствата и другите органи на државната управа. Ако да, образложи ги трошоците.

НЕМА

- Дали опцијата ќе предизвика иницијални трошоци за правните или физичките лица? Ако да, образложи ги трошоците.

НЕМА

- Дали опцијата ќе предизвика оперативни трошоци за правните или физичките лица. Ако да, образложи ги трошоците.

НЕМА

2. Придобивки

- Опис и опсег на финансиските придобивки за засегнати страни

НЕМА

- Други нефинансиски придобивки за засегнати страни

Придобивката е со што со донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за ученичкиот стандард ќе се овозможи нормативно да се уредат основањето, организацијата, функционирањето и управувањето во установите за студентскиот стандард како дел од системот на образованието.

3. Ризици и претпоставки

4. Останати влијанија

Тип на влијание проценето во проценка на влијание на регулативата		Анализи приложени во прилог
Влијание врз националната конкурентност	НЕ	НЕ
Влијание врз социјално исклучените и ранливи групи	ДА	НЕ
Влијание и ефекти на регулативата врз родовите аспекти и еднаквоста	НЕ	НЕ
Влијание врз животната средина	НЕ	НЕ
Влијание/значителна политичка промена на пазарната економија вклучувајќи испитување на влијанието врз потрошувачите и конкурентноста	НЕ	НЕ
Влијание врз правата на граѓаните	НЕ	НЕ

Тип на влијание проценето во проценка на влијание на регулативата		Анализи приложени во прилог
Дали предложените решенија вклучуваат значителни тешкотии за усогласување	НЕ	НЕ

Чекор 3: Консултации

Текстот на Предлог законот е доставен на мислење до Секретаријатот за законодавство, Министерството за правда и до Министерството за финансии.

Резиме на иницијалната проценка на влијание на регулативата

1. Краток осврт на преферираното решение/опција:

Со Предлог на Законот за изменување и дополнување на Законот за ученичкиот стандард нормативно се уредуваат основањето, организацијата, функционирањето и управувањето во установите за студентскиот стандард како дел од системот на образованието..

2. Имиња и презимиња на лицата одговорни за подготовка на иницијалната проценка на влијанието на регулативата и предлог законот:

- Елизабета Тодоровска – државен секретар во Министерството за образование и наука;
- Снежана Лузевска - раководител на одделение во Министерството за образование и наука;
- Милка Масникоса - помошник раководител на Сектор за нормативно правни работи во Министерството за образование и наука;
- Крешимир Павиќ, директор на Државниот студентски центар „Скопје“ во Скопје
- Марјан Ристески, директор на Државниот студентски дом „Никола Карев“ во Охрид
- Тања Павлова Тасевска, директор на Државниот студентски дом „Браќа Миладиновци“ во Штип
- Снежана Пажик, директор на Државниот студентски дом „Кочо Рацин“ во Битола
- Бујар Муртезани, директор на Државниот студентски дом „Пелагонија“ во Скопје

3. Повереници на Владата на Република Македонија кои ќе се вклучат во презентирање на предлог законот во Собранието на Република Македонија:

- м-р Панче Кралев, министер за образование и наука,
- Сафет Незири, заменик министер за образование и наука,
- Елизабета Тодоровска, државен секретар,

- Наташа Јаневска- државен советник во Министерство за образование и наука,

**Изјава од министерот
за иницијалната проценка на влијание на регулативата**

Изјавувам дека предложениот материјал за иницијална проценка на влијанието на регулативата/ предлог закон

1.	Нема влијание	врз Буџетот на Република Македонија
2.	Нема влијание	врз усогласеноста со законодавството на Европска Унија.
3.	Нема влијание	врз постапките или работењето на јавната администрација / врз судството при работа со странки (правни и физички лица) или задолжување на странките од јавната администрација со дополнителен административен товар.
4.	Нема влијание	врз економијата и врз обемот на државна помош.
5.)	Нема влијание	врз животната средина.
6.	Нема влијание	врз социјалната положба на граѓаните.

7.	Направено е претходно објавување на текстот на предлогот за донесување на закон во Единствениот електронски регистар на прописи и јавно се спроведени консултации со заинтересирани страни. Датум на објавување: Вклучени организации и претставници: Своје мислење дадоа следниве организации:	ДА 31/08/12
8.	Сите забелешки и предлози од заинтересираните страни се земени во предвид.	ДА
9.	Предлог законот е лекториран.	НЕ
10.	Спроведени се меѓуресорски консултации.	ДА
11.	Дали предлог законот предвидува управна постапка?	ДА
12.	Доколку предлог законот предвидува управна постапка, дали може да се вгради начелото "молчењето значи одобрување"?	НЕ

Изјава од министерот

Јас, *м-р Панче Кралев*, изјавувам дека ја проучив Иницијалната проценка на влијанието на регулативата и сметам дека дава реален преглед на очекуваните придобивки и потребните трошоци врзани со секоја од идентификуваните опции за решавање на проблемот.

Потпис на министерот:.....

Датум:31.08.2012 година